

कालूस्ते - भिले खारभूमी योजना ता.चिपळूण जि.
रत्नागिरी या योजनेच्या नुतनीकरणाच्या
अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता प्रदान
करणे बाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: खाभूयो - २०२३/प्र.क्र.०१/खारभूमी

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- ११ ऑक्टोबर, २०२४

पहावे-

मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग,कोंकण प्रदेश,मुंबई यांचे पत्र क्र. जसंविकोप्र/तां-३ / कालूस्ते-
भिले /५००१, दिनांक २९/१२/२०२२ चे पत्र

प्रस्तावना:-

कालूस्ते-भिले खारभूमी योजना ता.चिपळूण जि. रत्नागिरी ही योजना योजना दाभोळ खाडीच्या
वाशिष्ठी नदीच्या उजव्या तीरावर कालूस्ते खुर्द गावामध्ये आहे. रत्नागिरी जिल्हातील खारभूमी विकास
योजनेच्या बृहत आरखड्यात चिपळूण तालुक्यातील पृ.क्र. १५७ अ. क्र. २ वर समाविष्ट आहे. तसेच
केद्रिय पर्यावरण व वन मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे कडील पत्र जा. क्र. जे-१७०११/३२/२००१ /आय -
३/दिनांक २२/८/२००३ अन्वये सागरी नियमन कायदा १९९१ मधून सूट दिलेल्या कोकणातील एकूण ५७५
(रत्नागिरी जिल्हातील १७० खारभूमी योजना) खारभूमी योजनाध्ये या योजनेचा समावेश आहे.

योजनेचे बांधकाम पुर्ण होवून २५ वर्षापेक्षा अधिक कालावधी झाला असून लगतच्या कालावधीतील
अतिवृष्टी, चक्रिवादळ, सततच्या येणा-या पूरामुळे बांधाची धूप होवून बांध कमकुवत झाला आहे. अनेक
ठिकाणी बांध वाहून गेला आहे. तसेच अनेक ठिकाणी बांध दबला गेला असून बांधाची उंची कमी झालेली
आहे. त्यामुळे २०२१ यावर्षी आलेल्या पूरावेळी अनेक ठिकाणी बांधाच्यावरून पाणी गेल्याने व लगतच्या
खाडीमधून ब-याच प्रमाणात वाळू उपसा झाल्याने बांधाचे अश्मपटल वाहून गेल्याने बांधाचे मोठ्या
प्रमाणात नुकसान झाले आहे.

या योजनेच्या बांधाचे सा.क्र. ० मी. ते २२६० मी. मधील मातीकाम व सा.क्र. २०८ व सा. क्र. २२३८
मी वरील उघाडयांची दुरुस्ती इत्यादी कामे प्रस्तावित करण्यात आली आहेत. या योजनेचे पुनःप्रापित क्षेत्र
१२८ हे.आहे. सदर योजनेच्या बांधाची माथा पातळी HEC-RAS प्रणालीद्वारे ठरविण्यात आली आहे.
सध्याच्या तांत्रिक मानकानुसार खाडीकडील बाजूस २:१ व शेताकडील बाजूस १.५०:१ असे उतार
प्रस्तावीत केले आहेत. सदर योजनेचे काम ४४०२ मूळ बांधकामे या लेखशिर्षात प्रशासकीय मान्यतेसाठी
प्रस्तावित करणेत आले आहे.

योजनेचा पुनःप्रापित क्षेत्रानुसार प्रति हेक्टरी खर्च रु. २,५१,२८४/- इतका येत असून तो सध्याच्या प्रचलित आर्थिक मापदंड रु. ३,५८,०२०/- पेक्षा कमी आहे. योजनेचे लाभव्यय गुणोत्तर १.६० इतके आहे.

मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई यांच्याकडून संदर्भीय पत्रान्वये प्राप्त झालेला कालूस्ते-भिले खारभूमी योजना ता.चिपळूण जि. रत्नागिरी या योजनेच्या नूतनीकरणाच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार सदर प्रस्तावासंदर्भात शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

कालूस्ते-भिले या खारभूमी योजनेच्या नूतनीकरणाच्या कामास जलसंपदा विभागाची दरसूची सन २०२२-२०२३ वर आधारित अंदाजित रूपये ३,२१,६४,३०९/- (रुपये तीन कोटी एकवीस लक्ष चौसष्ट हजार तीनशे नऊ फक्त) इतक्या रक्कमेस याद्वारे प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. तरतुदींचा उपशीर्षवार गोषवारा सोबतच्या "परिशिष्टामध्ये" देण्यात येत आहे. सदरील प्रशासकीय मान्यता पुढील अटींच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

१) योजनेच्या कामावरील खर्च मागणी क्रमांक आय -५, मुख्य लेखाशिर्ष "४४०२ मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च (१०२) मृद संधारण (०१) खार जमीन योजना (०१) बांधकामे (योजनांतर्गत) (४४०२ ०३८४)" या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकावा व तो मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

२) प्रस्तावित योजनेचा खर्च लेखाशिर्ष ४४०२ ०३८४ खाली उपलब्ध निधीमधून होणार असल्याने या लेखाशिर्षाखाली प्रगतीपथावरील योजनांचे दायित्व विचारात घेऊन योजना विहित कालावधीत व प्रशासकीय मान्यता किंमतीच्या मर्यादेत पूर्ण होत असल्याची खातरजमा करण्यात यावी.

३) सदर योजनेच्या लगतच्या खाडीमधून बऱ्याच प्रमाणात वाळू उपसा झाल्याने बांधाचे अष्मपटल वाहून गेल्याने बांधाचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. त्यामुळे सदर योजनेसाठी महसूल विभागाकडे आपत्ती निवारणासाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या निधीतून खर्च करण्यात यावा यासाठी संबंधितांकडे विहित मार्गाने मागणी सादर करावी.

४) शासन शुध्दीपत्रक दिनांक १५.०१.२०२४ मधील अ.क्र. २ नुसार खारभूमी योजना पूर्ण करण्यासाठी पुनःप्रापित क्षेत्रातील लाभधारकांकडून प्रकल्पातील सहभाग म्हणून रूपये ५००/- प्रती हेक्टर खर्च (किमान रूपये २००/- रोख व रूपये ३००/- मजुरीच्या स्वरूपात किंवा रोखीने) घेण्यात यावा. शासन निर्णय दिनांक ०४.०३.२०२२ मधील परिच्छेद क्र. २(३) नुसार खारभूमी योजनेचे बांधकाम सुरु करण्यापूर्वी लाभधारकांनी सहकारी संस्था स्थापन करावी व योजनेचे काम पूर्ण झाल्यानंतर योजना देखभाल व दुरुस्तीसाठी त्यांच्याकडे हस्तांतरित करण्यात यावी.

५) सदर कामासाठी विहित मार्गाने तरतूद अर्थसंकल्पीय केल्याशिवाय त्यावर खर्च केला जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

६) सदर प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही. तसेच सदर योजनेसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर

प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च न करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे प्रदेश कार्यालयाची राहिल.

७) प्रचलित शासन निर्णय, नियम, CVC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे व याची जबाबदारी संपूर्णपणे प्रदेश कार्यालयाची राहिल.

८) सदर योजनेच्या प्रशासकीय मान्यतेमध्ये अंतर्भूत किंमतीला तांत्रिक मान्यता प्राप्त करून घ्यावी.

९) संपूर्ण योजना सदर प्रशासकीय मान्यता किंमतीच्या मर्यादेत पूर्ण करावी.

सदरहू शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक विअप्र-१०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/ विनियम भाग-२, दिनांक १७/०४/२०१५, भाग पहिला, उपविभाग तीन, अनुक्रमांक ४, परिच्छेद क्रमांक २७(२) अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार आंतरवित्त सल्लागार व सह सचिव तसेच नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २१७/२०२४ कार्यासन १४३४, दिनांक १६.०७.२०२४ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

या योजनेस प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता या विभागातील खारभूमी कार्यासनाच्या प्रशासकीय मान्यता नोंदवहीत २५ या अनुक्रमांकावर नोंदविण्यात आली आहे.

सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०११२२६०३३३२७ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

सहपत्र:- परिशिष्ट अ

(प्रविण कोल्हे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री, (जलसंपदा) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री, (वित्त व नियोजन) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
५. सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. विरोधी पक्ष नेते, विधानपरिषद/विधानसभा महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, १/२ मुंबई / नागपूर.

८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र राज्य, १/२ मुंबई / नागपूर..
९. महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा), मुंबई/ नागपूर.
१०. जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी.
११. मुख्य अभियंता, (द व प्र) व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई.
१३. आंतर वित्त सल्लागार व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. उप सचिव (लघु पाटबंधारे) यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. प्रकल्प संचालक व अधीक्षक अभियंता, खारभूमी विकास मंडळ, ठाणे.
१६. अवर सचिव (खारभूमी), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. अवर सचिव, अर्थ शाखा १/२, मंत्रालय, मुंबई.
१८. कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग/अर्थ-२, मंत्रालय, मुंबई.
१९. कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (कार्यासन -१४३४), मंत्रालय, मुंबई.
२०. खारभूमी कार्यासन, संग्रहार्थ.

(शासन निर्णय जलसंपदा विभाग क्रमांक: खाभूयो २०२३/प्र.क्र.०१/ खारभूमी

दिनांक : ११/१०/२०२४ चे सहपत्र)

परिशिष्ट अ

कालूस्ते-भिले खारभूमी योजना ता.चिपळूण जि. रत्नागिरी या योजनेच्या नुतनीकरणाच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याबाबतच्या प्रस्तावातील उपशीर्षनिहाय तरतूदी

अ.क्र.	उपशीर्ष	अंदाजपत्रकीय किंमत (रुपये)
१	अ- प्राथमिक कामे	०.००
२	ब- भूमी संपादन	०.००
३	क- कामे बंधारा	१,७२,५१,७१९.००
४	फ- आर.एच.टी. वर्क	२८,५७,२९८.००
५	के- इमारती	०.००
६	एम- वृक्षारोपण	०.००
७	ओ- संकीर्ण	०.००
८	पी- देखभाल	०.००
९	आर- दळणवळण	०.००
	एकूण कामे रुपये	२,०१,०९,०१७.००
	इन्सुरन्स १ %	२,०१,०९०.००
	गौण खनिज	६२,२३,६७७.००
	जी. एस. टी. १८ %	३६,१९,६२३.००
	अनुषांगिक खर्च १० %	२०,१०,९०२.००
	एकूण रुपये	३,२१,६४,३०९.००

(प्रविण कोल्हे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन